

บทที่ 3

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม

บทที่ 3

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะดำเนินการ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ทันทั่วทั้ง

รายละเอียดเงื่อนไขของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะดำเนินการที่ต้องยึดถือและนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แสดงรายละเอียดดังนี้

3.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

3.1.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ จะดำเนินการติดตามตรวจสอบตามมาตรการที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ในช่วงระยะดำเนินการ มีจำนวน 16 มาตรการ รายละเอียดแยกตามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในตารางที่ 3.1.1-1

3.1.2 แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีจำนวน 1 แผน (มาตรการที่ต้องปฏิบัติ 4 ข้อ) รายละเอียดในแต่ละแผน ดังแสดงในตารางที่ 3.1.2-1

3.2 มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ บริษัทที่ปรึกษาจะทำการตรวจวัดวิเคราะห์และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการตรวจสอบสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างละเอียด โดยอย่างน้อยจะครอบคลุมถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ระยะเวลา ความถี่ และช่วงเวลาที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่ต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังตารางที่ 3.2-1

ตารางที่ 3.1.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่ง
อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในระยะดำเนินการ

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่าง ๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
มาตรการทั่วไป	<p>1) มาตรการและแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมที่กรมทางหลวงชนบทต้องปฏิบัติ</p> <p>(1) กรมทางหลวงชนบทจะต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ กำหนดเพิ่มเติมโดยนำไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาจ้างผู้รับจ้างออกแบบก่อสร้าง และ/หรือผู้ดำเนินการก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการหรือบำรุงรักษาโครงการ ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล</p> <p>(2) กรมทางหลวงชนบทจะต้องควบคุมดูแลและกำกับให้ผู้รับจ้างออกแบบก่อสร้าง และ/หรือผู้ดำเนินการก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการหรือบำรุงรักษาโครงการ ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โดยตั้งงบประมาณรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายของโครงการ ภายใต้การกำกับดูแลของกรมทางหลวงชนบท และแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามตรวจสอบและการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม (ซึ่งประกอบด้วย กรมทางหลวงชนบท สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล สำนักสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 (สงขลา) ผู้แทนจังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น) เพื่อกำกับดูแลการติดตามตรวจสอบและการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมทั้งโครงการ</p> <p>(3) กรมทางหลวงชนบทจะต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวในรอบ 6 เดือน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>(4) กรมทางหลวงชนบทจะต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวในรอบ 6 เดือน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>2) ในกรณีกรมทางหลวงชนบท มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ หรือมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองท่ามะลิ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลท่ามะลิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ที่ได้รับความเห็นชอบไว้แล้ว ให้กรมทางหลวงชนบทแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตดำเนินการดังนี้</p> <p>(1) หากหน่วยงานอนุมัติหรืออนุญาตเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าหรือเทียบเท่ามาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่</p>

ตารางที่ 3.1.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการสะพานข้ามคลองตำมะลัง
อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่าง ๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
	<p>ได้รับความเห็นชอบไว้แล้ว ให้หน่วยงานอนุมัติหรืออนุญาตรับจดทะเบียนให้เป็นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ ต่อไป พร้อมกับให้จัดทำสำเนาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นที่ได้รับการจดทะเบียนไว้ แจ้งให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อทราบ</p> <p>(2) หากหน่วยงานอนุมัติหรืออนุญาตเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจกระทบต่อสาระสำคัญในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานอนุมัติหรืออนุญาตจัดส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมชุดที่เกี่ยวข้อง ให้ความเห็นประกอบการดำเนินการเปลี่ยนแปลง และเมื่อโครงการได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงให้หน่วยงานอนุมัติหรืออนุญาต (หากมี) แจ้งผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อทราบ</p> <p>3) ในการก่อสร้างและดำเนินโครงการ หากพบว่าโครงการทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือมีข้อร้องเรียนใด ๆ กรมทางหลวงชนบท และ/หรือผู้ดำเนินการก่อสร้าง และผู้บริหารจัดการโครงการ หรือบำรุงรักษาโครงการต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขโดยเร่งด่วน และแจ้งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่อไป</p> <p>4) กรมทางหลวงชนบท ต้องจัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์โครงการให้แล้วเสร็จก่อนก่อสร้าง เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน เป็นต้น จะได้รับทราบวิธีการก่อสร้างและแผนการดำเนินงานโครงการผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันและป้องกันเรื่องร้องเรียน</p>
<p>1. ทรัพยากรทางกายภาพ</p> <p>1.1 สมุทรศาสตร์</p>	<p>ระยะดำเนินการ</p> <p>1) ปฏิบัติตามมาตรการด้านคุณภาพน้ำ</p>

ตารางที่ 3.1.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการสะพานข้ามคลองตำมะลัง
อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่าง ๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
2. ทรัพยากรทางชีวภาพ 2.1 ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า	ระยะดำเนินการ 1) ปฏิบัติตามแผนการปลูกต้นไม้ในเขตทางที่ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อสร้างต่อเนื่องถึงระยะดำเนินการ ได้แก่ การดูแล บำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกและปลูกซ่อม 2) ปฏิบัติตามแผนการปลูกป่าทดแทนที่ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อสร้างต่อเนื่องถึงระยะดำเนินการ ได้แก่ การดูแล บำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกและปลูกซ่อม 3) ปฏิบัติตามแผนการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่าชายเลน ที่ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อสร้างต่อเนื่องถึงระยะดำเนินการ ได้แก่ การแจ้งประชาชนให้ทราบถึงขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร และการปฏิบัติงานด้านการป้องกันพื้นที่ป่าเป็นระยะ ๆ
3. คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต 3.1 เศรษฐกิจและสังคม การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม	ระยะดำเนินการ 1) ดำเนินการมีส่วนร่วมโครงการ เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างโครงการกับประชาชน ในระยะเปิดใช้ถนนโครงการ เพื่อรับทราบ ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและดำเนินการแก้ไข ดังนี้ - จัดให้มีช่องทางในการติดต่อกับโครงการ เช่น ตั้งตู้รับเรื่องร้องเรียนบริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน และหมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญสำหรับติดต่อกรณีมีเรื่องร้องเรียนหรือต้องการแจ้งข้อมูลข่าวสาร - หากมีการร้องเรียนถึงความเดือดร้อนจากถนนโครงการ กรมทางหลวงชนบทจะต้องให้ความช่วยเหลือและแก้ไขโดยเร็ว - ดำเนินการประชุมโดยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการเน้นการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งรูปแบบของการประชุมอาจปรับเปลี่ยนได้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในช่วงต่าง ๆ หัวข้อหลักของการประชุมพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพภาพโครงการและสถานการณ์ของชุมชน 2) การส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน โดยกรมทางหลวงชนบท การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น มูลนิธิชัยพัฒนา พัฒนาการอำเภอ เป็นต้น ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งรายได้เสริมหรือทดแทนรายได้จากการขับเรือรับจ้าง

ตารางที่ 3.1.2-1 แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการสะพานข้ามคลองตำมะลัง
อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในระยะดำเนินการ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	รายละเอียดของแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
1. แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ระยะดำเนินการ)	
1.1 แผนปฏิบัติการด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน	<p>1) ดำเนินการมีส่วนร่วมโครงการ เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างโครงการกับประชาชน ในระยะเปิดใช้ถนนโครงการ เพื่อรับทราบ ติดตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และดำเนินการแก้ไข ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีช่องทางในการติดต่อกับโครงการ เช่น ตั้งตู้รับเรื่องร้องเรียนบริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน และหมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญสำหรับติดต่อกรณีมีเรื่องร้องเรียนหรือต้องการแจ้งข้อมูลข่าวสาร - หากมีการร้องเรียนถึงความเดือดร้อนจากถนนโครงการ กรมทางหลวงชนบทจะต้องให้ความช่วยเหลือและแก้ไขโดยเร็ว - ดำเนินการประชุมโดยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เน้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งรูปแบบของการประชุมอาจปรับเปลี่ยนได้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในช่วงต่าง หัวข้อหลักของการประชุมพิจารณาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภาพโครงการและสถานการณ์ของชุมชน <p>2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพของประชาชน โดยการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น พัฒนาการอำเภอ มูลนิธิชัยพัฒนา ฯลฯ เป็นต้น ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งรายได้เสริม หรือทดแทนรายได้จากการขับเรือรับจ้าง</p>

ตารางที่ 3.2-1 มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการสะพานข้ามคลองตำมะลัง
อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ในระยะดำเนินการ

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	สถานี	ความถี่	ช่วงเวลา	พื้นที่ดำเนินการ
1. การเปลี่ยนแปลงท้องน้ำและตลิ่ง - สำรวจระดับขอบฝั่งและจัดทำแผนที่แสดงแนวตลิ่งในรัศมี 300 เมตร จากแนวตม่อ และจัดทำรูปตัดริมตลิ่งเทียบกับระดับน้ำทะเลปานกลาง - สำรวจความลึกบริเวณรอบ ๆ ตม่อ ทั้ง 2 ต้น โดยทำการหยั่งน้ำเทียบกับระดับน้ำทะเลปานกลาง	1	1 ครั้ง	- ใน 3 ปีแรกของระยะดำเนินการ โดยดำเนินการทุก ๆ 6 เดือนเป็นเวลา 3 ปีต่อเนื่อง	- พื้นที่ก่อสร้างของโครงการสะพานข้ามคลองตำมะลัง
2. การบุกรุกพื้นที่ป่า - สถิติการดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ - การสำรวจการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าในบริเวณเขตติดต่อกับพื้นที่ทำกินกับประชาชน	1	1 ครั้ง	- สำรวจการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าในรอบ 6 เดือน (2 ครั้งต่อปี) ตลอดระยะดำเนินการ	- พื้นที่ก่อสร้างของโครงการและพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ศึกษาโครงการ

ที่มา : รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองตำมะลัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลตำมะลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล, รายงานฉบับสมบูรณ์ ฉบับเดือนมกราคม 2559.

หมายเหตุ : ดัชนีตรวจวัดที่กำหนดไว้ในบทที่ 7 มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองตำมะลัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ